

Colonialisme - No sempre inevitable

MARX digué dels monetaristes "especialistes de la meteorologia econòmica". Un segle després dos economistes catalans acaben de posar de manifest que aquest judici fou prematur; ho fan aplicant, ara, la teoria sobre els mecanismes d'ajustament de la Balança de Pagaments a l'anàlisi de la suposada expropiació econòmica d'una regió per la resta del país i viceversa.*

"Els estudis d'economia regional han aparegut com el subproducte de l'interès mundial per analitzar les causes del subdesenvolupament econòmic i els mètodes per a subsanar-lo. Troba vigència des del moment en què la política econòmica ha d'eleger un espai concret com objectiu, i un estament social com a subjecte.

"La política d'organismes internacionals com el Banc Mundial ha tendit a utilitzar de trampolí per al desenvolupament global les potencialitats ben definides dels sectors o zones més desenvolupades d'un país. Ha resultat ésser un sistema adequat per tal d'incrementar la renda per *capita* en terminis, però, lògicament, es féu a costa de mantenir —si no exacerbar— els desequilibris regionals existents.

"La política dels pols de desenvolupament, elaborada per l'economista francès F. Perroux —l'Estat fomenta directament o indirecta la inversió productiva en zones menys privilegiades— fou assimilada pels organismes internacionals solament com a *complement* obligat en la seva política en matèria de desenvolupament.

"La discussió entre els partidaris del desenvolupament integral i sectorial se superposa en alguns països a la polèmica, molt més antiga, sobre qui explota a qui entre dos espais econòmics en un mateix país. Tal és el cas de Catalunya amb Espanya.

"Aparentment, la relació econòmica entre la regió més industrialitzada i la resta del país té totes les característiques d'una situació de tipus colonial: Catalunya es proveeix de productes agrícoles i primeres matèries a d'altres regions i aquestes li absorbeixen un volum de productes manufacturats perquè Catalunya generi un excedent comercial anual de 20 mil milions de pessetes.

"L'anàlisi d'aquest fenomen des del punt de vista de la Balança de Pagaments, té el mèrit de centrar l'atenció en els moviments de les partides compensadores que, necessàriament, han de restablir l'equilibri entre les dues comu-

nitats. En altres paraules, hom pot respondre aleshores a la pregunta, *què fa Catalunya amb aquest excedent?*, o allò que és més pertinent en aquest cas concret, *què fa la resta d'Espanya per a poder seguir important 20 mil milions de pessetes més d'allò que ven a Catalunya?*

"Les estimacions sobre la Balança de Pagaments catalans (vegi's el quadre de la Balança de Pagaments de l'any 1962), indiquen que la resta d'Espanya recupera l'excedent per la via de l'exacció fiscal, principalment, per la col·locació de títols del Deute Públic —que la institucionalització del mercat de capitals fa factible— i, entre altres conductes, mitjançant les remeses d'emigrants.

"L'obligació imposada al sector bancari i, sobretot, a les Caixes d'Estalvi, d'invertir en títols del Deute Públic un percentatge elevat de llur passiu, no pot equiparar-se, de cap manera, a la venda usual d'actius que la zona subdesenvolupada efectua en el context colonial per a finançar les seves compres corrents. Ni tampoc són comparables els tipus de rendiment ni el poder decisiu per ells atorgat en matèria econòmica i social.

EXPOSICIÓ RAURICH-SABA

Del 13 al 25 de novembre l'escultora catalana Carme Raurich-Saba ha tingut en exposició 14 obres a la galeria Wildenstein d'aquesta capital, algunes d'elles retolades en català: "L'albada mirífica", "Bressol de plomissol rosa". La majoria realitzades a Córdoba, on resideix, entre els anys 1962 al 67, després de la seva primera exposició a Buenos Aires. En la mostra actual l'artista ha utilitzat diversos materials alguns dels quals —segons un crític— Raurich-Saba "ha descobert per als escultors argentins tipus de pedres cordobeses com són ara la pedra calcària i l'esteatita "dignes —pel que observa el mateix crític— de competir amb el més noble material artesà".

Davant l'obra de Raurich-Saba hom sent l'emoció de les coses pures i una sensació de dolcesa i plenitud espiritual que us corprenen. "Cirse" (bronze), "Nausica", talla directa en pedra esteatita, "Raiz y sol de Humahuaca", guix, i no volem citar més noms perquè els hauríem d'anomenar tots, per la seva atracció rutilant i per la bellesa de les seves línies, el seu modelat, producte d'una tècnica ferma, segura, refinada, resultant tot plegat d'una personalitat i d'un estil depurat, característiques que ja vam poder apreciar vuit anys enrera

"Per consegüent, Catalunya es troba en l'estranya situació d'un país colonialista que utilitza el 15 % dels fruits de l'excedent comercial (generat per la capritxosa distribució dels factors de producció llegada per la Història i alimentada pel signe advers que afecta als productes primaris amb relació als industrials), per a finançar el procés de formació de capital social i públic en la zona subdesenvolupada. Tot això després de lliurar per via fiscal un 70 % del seu excedent comercial.

"Si els economistes Ros i Montserrat revelessin el secret dels factors polítics que han possibilitat les esmentades transferències, i els motius econòmics de la burgesia catalana per a no utilitzar el seu excedent en inversions privades més remuneratives en la resta d'Espanya, hi hauria la possibilitat —també a escala internacional— d'impedir que les relacions potencials entre país explotador i l'explotat es concretessin. Catalunya per ser, precisament, un cas especial prova que la relació citada no dimana de la força de les coses."

De *The Economist*, de Londres. Edició del 3 de novembre 1967. Vol. 1. N° 13. (Il·lustren el treball, un mapa esquemàtic de Catalunya i el quadre de la Balança de Pagaments de Catalunya del 1962). N.-M., trad.

RAIZ Y SOL DE HUMAHUACA

*) J. Ros Hombravella i A. Montserrat: *L'aptitud financera de Catalunya* (Edicions 62, Barcelona, 1967).